

NORSK BRANNBEFALS LANDSFORBUND

Norwegian Association of Fire Officers

Member of Federation of the European Union of Fire Officers Associations

NBLF POLICYNOTAT

ark.NBLF\Sivilforsvarstyrker_policynotat_04

Sluttbehandlet i styremøte i Oslo 8. september 2004

Tema:

FORHOLD VEDRØRENDE OG BRUK AV STATLIGE FORSTERKNINGSSRESSURSER (SIVILFORSVARSTYRKER)

NBLFs hovedstandpunkt er at den beste utnyttelsen av de totale beredskapsressursene ville man fått ved sammenslåing av sivilforsvaret og brannvesenet på lokalt nivå.

Når dette ikke er skjedd, må det etableres ordninger som kompenserer for denne svakheten og som på best mulig måte sikrer rasjonell utnyttelse av ressursene. Det mest nærliggende er å sørge for at det blir kortest mulig avstand mellom sivilforsvaret og rekvirentene.

NBLF frykter at den valgte løsning medfører at støttetstyrker vil bli prioritert framfor primærstyrker, fordi Staten selv er eier disse. DSB har ansvaret for å påse at dette ikke skjer.

NBLF er også av den oppfatning at interkommunalt samarbeide om beredskap og drift av brannvesen er rasjonelt. Brannvesenet skal som primærstyrke forutsetningsvis ha bedre kompetanse enn statlige forsterkningsressurser, og slikt samarbeide vil høyne den reelle beredskap og øke den totale kompetansen.

NBLF vil derfor rent generelt oppmutre til interkommunalt samarbeide, og som konsekvens av det anbefale at nabobrannvesen med innsattid noe lengre enn det som kan forventes for Sivilforsvaret prioriteres foran dette.

Brannvesenets egne ordinære reservestyrker vil selvsagt rutinemessig benyttes foran statlige støttetstyrker.

Dette notatet tar først for seg hvordan det bør gås fram for å etablere ordninger for best mulig utnyttelse av de Statlige forsterkningsressursene (Sf), dvs. Sivilforsvarsstyrker (FIG'er, IG'er og SG'er) i fredstid. Dernest pekes på hvilke oppgaver Sivilforsvaret kan tenkes å benyttes til og avslutningsvis litt om dimensjonering av disse styrkene.

STRATEGISK HOVEDPOENG

A. Ansvarsforhold

Sivilforsvarets som støttestyrke vil ikke kunne ha selvstendig ansvar for å aksjonere. Sivilforsvaret må rekvireres / anmodes av den som har behov, og alltid underlegges dennes kommando.

Rollen til styrker fra Sivilforsvaret skal alltid være å løse den oppgaven som rekvirenten eller den han overlater dette til, bestemmer, uavhengig av hvilken organisering som gjelder til daglig.

B. Hvem betaler hva

Dette er et grunnleggende spørsmål, og er sterkt styrende for hva Sivilforsvaret kan tenkes å bli benyttet til.

NBLF har oppfattet det slik at innsats fra statlige støttestyrker dekkes av Staten og ikke av rekvirenten, at dette gjelder for hele landet og at dette begrenses til innsats (og for eksempel ikke vakthold).

Det må være rekvirenten som setter grensen for når innsatsen skal regnes som avsluttet og etterarbeidet begynner.

De lokale/ regionale avtalene må inneholde et punkt som mer detaljert avklarer de økonomiske betingelsene og i særdeleshet når staten ikke lenger dekker kostnadene.

C. Før det skjer ytterligere endringer i de nye Sivilforsvarsdistriktene, som for eksempel:

- Omorganisering av mannskapsstyrkene
- Anskaffelse av materiell
- Justeringer av sambandet

skal det være avklart hvilke oppgaver de ulike forstrekningsressursene forventes å skulle kunne løse.

D. Dernest skal hvert enkelt Sivilforsvarsdistrikt inngå skriftlig avtale med samtlige brannsjefer innenfor sitt distrikt.

Dette er strengt nødvendig, fordi det bare er gjennom avtalefestet forpliktelse virkelig forspenningstid, styrkenes reelle størrelse og kompetanse vil framkomme tilstrekkelig realistisk.

- Disse avtalene bør være mest mulig like, og må minst inneholde:
- oppgaver som Sf'ene skal kunne brukes til
- forspenningstid
- rekvireringsmyndighet
- organisatoriske forhold som ledelse/ kommando
- minstebredskapskrav (ressursmengde, forspenningstid, minste varighet av innsats)
- øvelser/ opplæring
- økonomiske forhold

E. til slutt bør rekvireringsvegen endres,

slik at all rekvirering av statlige støttestyrker skjer direkte via 110-sentralene.

Distriktssjefene og andre som han måtte peke ut skal dog alltid underrettes.

STRATEGISK REKKEFØLGE

Framgangsmåten blir da slik:

1. Definere hvor langt statens økonomiske forpliktelser strekker seg i forhold i forbindelse med bistand fra Sivilforsvaret.
2. Klarlegge, skriftlig, hvilke oppgaver FIG'ene, IG'ene og SG'ene forventes å skulle kunne bistå med. Både Sivilforsvarsdistrikter og brannvesen (NBLF) bør benyttes som høringsinstans.
3. Utarbeide en mal for avtaler, - noe DSB bør gjøre det
4. Avtalemalen sendes ut sammen med et følgebrev til Sivilforsvarsdistriktene og til brannsjefene med oppfordring om å inngå avtaler som følger malen og som samtidig er tilpasset lokale forhold
5. Iverksettelse av avtalene medfører at følgende forhold må bringes i orden:
 - oppmøtetidspunkt for ulike aksjoner
 - sum ressurser inkl. mannskap
 - utstyr for å løse oppgavene
 - utstyr for alarmering og samband
 - opplæringsbehov, øvelsesbehov, ...

HVA KAN SIVILFORSVARET BENYTTES TIL

Sivilforsvaret er støttestyrker uten stående beredskap, og har derfor klare begrensninger som det må tas hensyn til:

a) Type oppgave

- Sivilforsvaret kan benyttes til oppgaver som er enkle i den forstand at det primært er behov for mannskap uten spesiell kompetanse
- Sivilforsvaret bør benyttes til typiske tilleggsoppgaver som er nødvendig for å få innsatsen til å fungere, som omsorg, drift av leire, ...
- Sivilforsvarets kanskje viktigste oppgave er å være utskiftingsmannskap ved langvarige hendelser, hvor nettopp sivilforsvaret har sin styrke.

b) Forspenningstid

- Sivilforsvaret kan benyttes til oppgaver som ikke krever kort forspenningstid, dvs. at det vi betegner som akutt beredskap ikke eger seg
- Forspenningstiden må avklares lokalt/ regionalt.

c) Organisering

- Sivilforsvaret underlegges annens ledelse, som skal bestemmes av rekvirenten

d) Ansvarsforhold/ sikkerhetsforhold

- Sivilforsvarets styrker må underlegges de samme krav til kompetanse, helsemessig og fysisk skikkethet, som andre når de skal utføre tilsvarende oppgaver
- Sivilforsvarets mannskap må ha samme personlige verneutstyr som andre, når de skal utføre tilsvarende oppgaver

Denne korte analyse gir at følgende oppgaver egner seg, er nyttige og vil kunne skje så vidt hyppig at det er lønnsomt at Sivilforsvaret har beredskap for å kunne håndtere dem:

1. Leteaksjoner
2. Manuell opprensning etter oljeforurensning i strandsone
3. Skogbrannsløkking, inkludert ettersløkking og opprydding av eget materiell
4. Vannforsyning
5. Matforsyning og drift av "camp"
6. Transport og trafikkavvikling
7. Stabsfunksjoner
8. Utlån av utstyr
9. Evakuering av stort antall personer fra boliger og lignende
10. Utskiftingsmannskap ved langvarige hendelser

Merknad:

Det er uinteressant for brannvesenet å benytte Sivilforsvaret til slokking av skogbranner dersom ikke ettersløkking og opprydding av eget materiell inngår som en naturlig del av sløkkeoppgaven.

HVA ER DIMENSJONERENDE

Sivilforsvaret må kunne benyttes av andre enn de tre nødetatene, for eksempel kommuner. I utgangspunktet bør Sivilforsvaret dimensjoneres ut fra de 3 nødetatene behov, og andre tjenester utføres av den styrken man da får.

Lokalt kan det dog være behov for å løse spesielle oppgaver, som i noen tilfeller kan bli dimensjonerende. Dette forutsettes ivaretatt i den avtalen som skal inngås lokalt/ regionalt.

DIMENSJONERING

Ett meget viktig prinsipp er at alle statlige støttestyrker forutsettes å kunne rekvireres på tvers av alle innenlandske grenser, med andre ord kunne benyttes i et hvilket som helst sivilforsvarsdistrikt.

NBLF har innhentet noen erfaringsdata og utarbeidet en enkel beregningsmodell, basert på at flere meget store skogbranner er dimensjonerende hendelser. Denne følger som vedlegg til dette notatet.

NBLF mener med dette utgangspunkt at det på landsbasis bør være maksimalt **4 - 5 000** sivilforsvarsmannskap som har en viss minimumskompetanse, som rutinemessig gjennomfører øvelser og som kan rekvireres på kort varsel i henhold til lokale/ regionale avtaler.

PLANER OG AVTALER

Det er behov for en instans som kan kontrollere at de planer det er behov for finnes, og at de avtaler det er behov for er inngått, samt se etter at det er sammenheng mellom dem, ingen overlapping og ingen huller.

Dersom Sivilforsvarsdistriktet gis denne oppgaven, vil det oppstå en synergi ved at Sivilforsvaret lettere ser hvilke oppgaver de kan bidra med å løse.

Guttorm Liebe
Leder, NBLF